

lovaný v podniku žalující firmy pracoval jako ostatní dělníci plných 8 hodin denně a že jen vedle těchto prací zametával chodník a zahrádku a otevíral dům, kdežto jeho manželka konala práce, které obyčejně koná domovník, a že žalovaný jí při tom vypomáhal jen někdy a pouze mimo pracovní dobu. Žalovaný byl tedy hlavně zaměstnán jako dělník v živnostenském podniku žalující firmy a nepodléhá proto podle § 2 zákona o domovnících ustanovením tohoto zákona, nýbrž předpisům živnostenského řádu. Že v souzeném případě jde o budovu, určenou výhradně živnostenskému účelu ve smyslu uvedeného §, je zřejmo ze zjištění odvolacího soudu, že v domě, kde bydlí žalovaný a který má celý najat žalující firma, je její tiskárna a že tam krom žalovaného bydlí toliko ve třech místnostech matka majitele žalující firmy a že v jedné místnosti je složen nábytek jeho sestry. Výpověď ze dne 5. června 1926 není tedy výpovědí ve smyslu § 10 zákona o domovnících a řízení tam upravené nemá proto zde místa. Jelikož dále nejde v souzeném případě o najatý, nýbrž o služební byt (§ 2 služební smlouvy), nepřichází v úvahu ani řízení podle §§ 571 a násl. c. ř. s., neboť mimosoudní výpověď ze dne 5. června 1926 nebyla dána z nájemního poměru, jak předpokládají §§ 561, 565 a 566 c. ř. s., nýbrž ze služebního poměru, upraveného služební smlouvou. Tato výpověď nemohla býti podkladem námitek podle § 571 c. ř. s. a o nich nemělo býti zavedeno výpovědní sporné řízení ve smyslu §§ 571 a násl. c. ř. s. Stalo-li se tak přes to, bylo jednáno a rozhodováno o věci, která nepatří k právnímu pořadu. Rozsudky nižších soudů a řízení jim předcházející jsou tedy zmatečny podle § 477 čís. 6 c. ř. s. K této zmatečnosti bylo podle §§ 471 čís. 7 a 513 c. ř. s. hleděti z úřední moci; dovolatel uplatňoval jen dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. a zabývá se touto zmatečností v dovolacích vývodech jen mimochodem. Výrok odvolacího soudu, že se námitky žalovaného odmítají, hoví právnímu stanovisku dovolacího soudu a nebyl proto zrušen.

Čís. 7646.

Byl-li pachtýř podle pachtovní smlouvy povinen vrátiti propachtovateli po ukončení pachtovní doby pozemky ve stavu hospodářského vzdělání, v němž je převzal, a bylo-li mu zabráním pozemků a jich odezdáním kupiteli zabráněno, by navrátil pozemky ve stavu osetém a pohnojeném, byl na úkor propachtovatele bezdůvodně obohacen a jest povinen nahraditi propachtovateli náklad, jež tento vynaložil na vzdělání polí a jež by býval musel (pachtýř) vynaložiti, by vzdělal pozemky tak, jak byl k tomu podle smlouvy povinen.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1927, Rv I 696/27.)

V čl. XII. pachtovní smlouvy zavázali se žalovaní pachtýři vrátiti žalujícímu propachtovateli spachtované pozemky ve stavu, v němž je převzali. Po zabrání spachtovaných pozemků Státním pozemkovým úřa-

dem domáhal se žalobce na žalovaných náhrady za osiva, jimiž byly pozemky osety na počátku pachtovní doby. Oba nižší soudy žalobu zamítly, Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nesporno jest mezi stranami, že v roce 1910 byly odevzdány spachtované pozemky prvžalovanému ve stavu osetém. To se stalo i roku 1922, jak zjevno ze smlouvy pachtovní a z jejích příloh; nevádí, že v roce 1922 náklad na osetí nevynaložil žalobce, nýbrž prvžalovaný, neboť tento byl podle pachtovní smlouvy z roku 1910 čl. XII. povinen odevzdati pozemky po ukončení pachtu žalobci ve stavu osetém, což učinil dne 31. května 1922, a tím přešly pozemky i s osivem a s hnojivem do vlastnictví žalobce a, když pak tento na základě pachtovní smlouvy ze dne 23. června 1922 odevzdal pachtované pozemky oběma žalovaným, odevzdal jim je oseté osivem a pohnojené hnojem, kteréžto osivo i hnůj byly též jeho vlastnictvím, a byli proto podle čl. XII. smlouvy žalovaní povinni vrátiti mu po ukončení pachtovní doby pozemky ve stavu hospodářského vzdělání, v němž je převzali. Pro nahodilou překážku, pro zabránění pozemků státem a jich odevzdání kupitelům (jako zbytkový statek) zabráněno bylo žalovaným bez jich viny, by navrátili pozemky žalobci ve stavu osetém a pohnojeném. Nemusili tedy vynaložiti na polnosti osev, práci a hnojiva, jakž byli smlouvou zavázáni, a ušetřili tedy práci spojenou s obděláním polností, ušetřili peněžitý náklad na nákup osevu a mohli hnoje, jež měli vynaložiti na pohnojení zpachtovaných polí, použiti na pohnojení polností do vlastnictví jim připadlých. Tím byli s újmou žalobce obohaceni a to bezdůvodně obohaceni (§ 1447 obč. zák.). Žalovaní byli podle čl. XII. pachtovní smlouvy zavázáni vrátiti zpachtované pozemky ve stavu, v němž je převzali. Tento závazek vztahuje se na všechny případy zrušení pachtu, nikoli pouze na případ pravidelného ukončení projitím smluvené doby pachtovní. Mluvíť se ve čl. XII. o ukončení doby pachtovní, aniž by se činil rozdíl, jakým způsobem k němu dojde, tedy o ukončení pachtu vůbec (viz rozh. 6532 sb. n. s.). Vysvítá též ze spisů Státního pozemkového úřadu, že 31. ledna 1925 byl dvůr předán pachtýři žalobci a tím v týž den Státnímu pozemkovému úřadu a že byl tedy žalovanými žalobci odevzdán bez hospodářského obdělání a bez osiva, jak podle čl. XII. smlouvy pachtovní odevzdán býti měl. Byť i již žalobce neměl zájmu na tom, by mu pozemky byly odevzdány ve stavu hospodářského vzdělání, jak byly převzaty, jelikož jich již ani užívati ani propachtovati nemohl, nelze nicméně z toho vyvozovati, že neměl nároku, by mu náklad na vzdělání polí byl nahrazen, ježto by se jinak přece pachtýři (žalovaní) s jeho škodou bezdůvodně obohatili o hodnotu nákladu na vzdělání polností. Domáhá se tedy žalobce právem, by mu v penězích byla nahrazena hodnota osiva, hnoje a práce, vynaložených na vzdělání polí v roce 1922, a to v té hodnotě, již by pachtýři byli musili roku 1925 vynaložiti, by byli

mohli pozemky ty vzdělati tak, jak k tomu podle smlouvy byli povinni. Kdyby neměli žalovaní žalobci nahraditi osev, orbu a hnojivo, byli by na úkor žalobcův bezdůvodně obohaceni a nejsou proto oprávněni podržeti prospěch, který by takto se škodou žalobce jim zůstal (§ 1447 obč. zák.). Při tom jest lhostejno, zda žalobce mohl při zpachtování polí žalovaným jich zabrání státem předvídati, čili nic, neboť pouhá možnost zabrání neubírá ještě skutečnému zabrání povahu náhody, ana žádná ze stran událost, která splnění smlouvy zabránila, nezavinila ani jí zabrániti nemohla. Nezáleží proto na ustanovení čl. XXIII. pachtovní smlouvy, jehož účelem bylo jediné oprávnění žalující strany k předčasněmu zrušení pachtovní smlouvy, kdyby ji žalovaní řádně neplnili. Nic jiného nelze vyčísti z tohoto smluvního ustanovení. Podle toho jest nárok žalobou uplatněný důvodem po právu a dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nižšími soudy plně odůvodněn.

Čís. 7647.

Závazek, uložený pravoplatně zůstaviteli (těžaři), by se společně s třetí osobou usnesl na odvolání této osoby jako ředitele těžařstva a na ustanovení jiné osoby ředitelem těžařstva, není závazkem ryze osobním ve smyslu § 531 obč. zák., souvisel-li závazek s jinými povinnostmi, jež se zřejmě týkaly majetku zůstavitelova, nikoliv jeho osoby.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1927, Rv I 2060/27.)

Právoplatným rozsudkem krajského soudu v M. ze dne 17. února 1925 byli k žalobě těžařské společnosti Ch. uznáni Rudolf W. a Antonín Sch. povinnými 1. usnésti se jako těžaři těžařstva B., že odvolávají ustanovení žalovaného Rudolfa W-a za ředitele těžařstva a že ustanovují na jeho místě ředitelem těžařstva podle volby žalobkyně Heřmana S-a nebo Gustava K-a, nebo jinou osobu, jež žalobkyní bude udána, a to s touto plnou mocí: Podepsaní Rudolf W. a Antonín Sch. ustanovují předsedou těžařstva B. podle § 144 vř. zák. horního a zmocňují ho, by těžařstvo před soudem a mimo soud zastupoval, jich jménem žaloby na soud podával, za ně procesní plnomocníky podle § 31 c. ř. s. ustanovoval, dolování podle zákonných předpisů a podle svého nejlepšího uvážení řídil, vše, co je za účelem správy těžařstva a k zachování dolu nutné a účelné, předsevzal, knihy těžařstva vedl, pokud se týče jich vedení kontroloval, poměry se zaměstnanci a dělníky upravoval, i taková prohlášení za těžařstvo k úřadům a k soukromým osobám činil, k nimž by jinak zapotřebí bylo zvláštní plné moci, a vůbec vše předsevzal a zařídil, co pokládá v zájmu těžařstva nutným a účelným. Také ho opravňujeme, aby tuto plnou moc pro jednotlivé věci přenesl na jiného. Podepsaní prohlašují dále, že tato plná moc nemůže býti odvolána bez souhlasu žalující těžařské společnosti. 2. Žalovaní jsou povinni tyto změny v předsednictvu těžařstva B. oznámiti revír-